

מאורות השבת

פרשת ויחי

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור הלשון | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

סוד ההרחבה

"זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן" (מט, יג)

ומה עם זבולון? אומרים לו אתה תשלג... ומה הוא יקבל? הוא יקבל זכות בתורה של היששכר שהוא תמך בו.

ומה הזכות? בעולם הבא, בגן עדן הוא ישב לידו...

ממש תענוג... זה גן עדן!?

פעם הגיע עשיר אחד, תורם חשוב לשיבת סלבודקה, לשיעור של הרב אברמסקי ולארוחת צהרים עם הרב.

השיעור התחיל, וכולם התחילו להתמוגג - הרמב"ם אמר כך, והרמב"ם סותר את עצמו, והרמב"ם לא מסתדר כאן, וזה לא מתאים עם מה שהוא אמר שם...

והוא יושב שם, המסכן הזה, ולא מבין מה רוצים מהרמב"ם. הרמב"ם היה יהודי טוב...

והוא לא מבין כלום. בינתיים הוא הוריד את החליפה, הסיר את החפתים. נרדם וקם, נרדם וקם.

הוא שאל את אחד הבחורים - מתי הרב יסיים את השיעור? אמר לו הבחור - בעוד חצי שעה.

זה ממש נצח עבורו.

כשהסתיים השיעור - הוא התחיל לחייך... עכשיו הולכים

המשך בעמוד 2

מאור הפרשה

'וירא מנוחה כי טוב'

"וַיֵּרָא מְנוּחָה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נְעֻמָּה וַיֵּט שְׁכֻמוֹ לְסַבֵּל וַיְהִי לְמַס עֶבֶד." (בראשית מט, טו)

אם נתבונן בפסוק נראה דבר והיפוכו. מחד 'וירא מנוחה כי טוב', יששכר רואה שהמנוחה זה דבר טוב, אך מאידך, 'ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד', יששכר מחליט להפשיל שרוולים ומעמיס על עצמו נטל של עבודת סבלות... **היתכן?! הלא ידוע שיששכר, הוא האברך המתמיד של המשפחה, לומד עשרים שעות ביום. ובכן, איך זה מסתדר?**

אומרים חז"ל, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה! אם תעמיס על עצמך תורה כל היום, תצא לחופשי.. וקשה. הלא עינינו רואות כמה לא פשוט להתמיד כל כך הרבה שעות בלימוד שנקרא 'ויט שכמו לסבול'. אם כן, **מהו הסוד של יששכר שהצליח להגיע לאותה מדרגה נכספת כנ"ל?**

והנה רבו הפירושים, מהי המנוחה שראה יששכר. רש"י והאבן עזרא פירשו, שראה שחלקו בארץ מבורכת וטובה ומקום מנוחתו נעימים, ועם כל זאת 'ויט שכמו לסבול'.

ונראה בעז"ה לבאר ע"פ מש"כ הגר"א (משלי) שיש שלושה סוגי תועליות: עָרֵב, מוֹעִיל וטוֹב. ומבאר הגר"א; ערב, אף שחש האדם בהנאה ממנו, מכל מקום אין הכרח שיהיה הדבר מוֹעִיל לגוף, אדרבה, ישנם דברים שהם ערבים לחיך אך יש בהם היזק מרובה לבריאות הגוף. ולעומת

זה, ישנם דברים שהם מוֹעִילִים לאדם, אך אינם ערבים כלל, כגון תרופות שודאי תועלתן לגוף רבה מאוד, אכן, דרך כלל טעמן מר כלענה. אולם, ישנו הסוג השלישי, שהוא גם ערב וגם מוֹעִיל, וזה התועלת הטוב. ע"כ.

אומר הקב"ה לעם ישראל "כי לקח טוב נתתי לכם, תורת אל תעזובו". **ואפשר** לראות שלוש בחינות בלומדים; **יש הלומד** על מנת להתייעל בלימודו, שידע ויחכים בתורה וכדו'. לעומתו, **יש הלומד** משום שמצא נחמדות ונעימות בתורה. אכן, בשניהם יש חסרון, שהראשון אמנם שיש בו תועלת, אך הנאה מהלימוד אין לו. והשני, אמנם שמצא נעימות מהלימוד, אך הנה לא כל העתים שוות, ופעמים שלא ימצא הנאה ועל כן יחדול מלימודו.

אומר הקב"ה, תורה שנתתי לכם, צריכה להיות כ"לקח טוב". אדם צריך שלימודו יהיה גם בבחינת המוֹעִיל וגם בבחינת העריבות ומתיקות התורה. וזהו הטוב והשלימות בלימוד התורה.

אשר לפי זה יש לבאר, יששכר "ראה מנוחה", ופירשו מנוחה בשלמות המושכלות אשר בו תנוח הנפש כמ"ש הספורנו (שם), "כי טוב" היינו רק אם מחבר בחינת הערבות והתועלת שיש בתורה, ורק אז מגיעים למנוחת הנפש וממילא מתקיים בו "כי לקח טוב נתתי לכם, תורת אל תעזובו."

שנוכה לטוב התורה ולא נעזבה לעולם, אכ"ר.

שבת שלום!

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור המנורה

מנורת המאור פרק רט

לווית המת

לוויה למת וקבורתו, היא גמילות חסדים עם החיים ועם המתים. ולקיים מצווה זו, מתבטל בן אדם מכל דבר אחר, ואפילו מתלמוד תורה שהיא מצווה השקולה כנגד על המצוות כולן.

אומרת הגמרא (כתובות יז.), ת"ר, מבטל תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה לחופה. אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אלעאי, שהיה מבטל תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה. במה דברים אמורים? בשאין שם כל צרכו. אבל יש שם כל צרכו, אין מבטל. וכמה כל צרכו? אמר רב שמואל בן אויא משמו של רב פפא, שנים עשר אלף גברים ללוותו, ועוד ששת אלפים תוקעים בשופרות. ויש אומרים, שנים עשר אלף גברים, ומתוכם ששת אלפים תוקעים בשופרות. אמר רב ששת ואי תימא רבי אמי ואי תימא רבי יוחנן, כנתינתה, כך נטילתה. מה נתינתה בשישים ריבוא, אף נטילתה בשישים ריבוא. וכל זה, למי ש(רק) לומד תורה. אבל מי שמלמד תורה גם לאחרים, אין לו שיעור, ולעולם מבטל תורה בשבילו. והמתעסקין במת, פטורין מן המצוות. אומרת הגמרא (ברכות יח.), תניא, המשמר את המת, אעפ"י שאינו מתו, פטור מקריאת שמע ומן התפילה ומן התפילין ומכל המצוות האמורות בתורה.

וחייב כל אדם ללוות למת לפי כבודו, אפילו כשהוא עצמות. אומרת הגמרא (שם), ת"ר, המוליך עצמות ממקום למקום, הרי זה לא יתנם בשק, ולא יתנם על גבי חמור וירכב עליהם, מפני שנוהג בהם מנהג ביזיון. ואם היה מתירא מפני גויים או מפני ליסטים, מותר. וכדרך שאמרו בעצמות, כך אמרו בספר תורה. (שם) אמר רבי אבא אמר רב יהודה, כל הרואה המת ואינו מלווהו, עובר משום 'לועג לרש חרף עושהו' (משלי). ואם ליווהו מה שכרו? עליו הכתוב אומר (שם) 'מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לו'. עוד אומרת הגמרא, תניא, לא יהלך אדם בבית הקברות ותפילין בראשו וספר תורה בזרועו וקורא בו. ואם עשה כן, עובר משום לועג לרש. ויזהר אדם בכבוד המתים, שהן יודעין בדברי העולם הזה לפני הקבורה, וגם אח"כ, ומי מכבדן. וזה למדנו ממה שאמר רב לרב שמואל בר שילת (שבת קנג.), 'חמם בהספדך עלי עד שיבכו העם, כי שם גם אני עומד'.

וגם למדנו, שיש בהם ממשות (במתים), ממעשה שהובא במסכת שבת (קנב:), מעשה בחופרים שחפרו בקרקע של רב נחמן בר יצחק, וגער בהם רב אחאי בר יאשיה [שהיה קבור שם באדמה]. באו ואמרו לרב נחמן, גער בנו אדם הקבור באדמה. בא רב נחמן ושאל את אותו מת, מי הוא מר? ענה לו, אני אחאי בר יאשיה. שאל אותו, איך לא כלה גופך? וכי לא אמר מר מרי, עתידים צדיקים שיהיו עפר? אמר לו, ומי זה מרי שאיני מכירו? אמר לו, והרי זה פסוק מפורש 'וישוב העפר על הארץ כשהיה'..?!. ענה לו, מי שלימדך קהלת, לא לימדך משלי! שהרי כתוב 'חיי בשרים לב מרפא, ורקב עצמות קנאה'. כל מי שיש קנאה בלבו, עצמותיו מרקיבין. וכל מי שאין קנאה בלבו, אין עצמותיו מרקיבין. מישש אותו רב נחמן, ראה שיש בו ממשות. ואז אמר לו, יקום מר ויבוא עמנו לתוך הבית. ענה לו, גלית בדעתך, שאפילו נביאים גם כן לא לימדו! שהרי כתוב 'וידעתם כי אני השם, בפתחי את קברותיכם ובהעלותי אתכם מקברותיכם עמי'. שעד שיעלינו הקב"ה, אין לנו רשות לעלות. אמר לו, והרי כתוב 'כי עפר אתה ואל עפר תשוב'?! ענה לו, אותו פסוק מדבר על שעה אחת קודם תחיית המתים. [ע"ש]

הנה למדנו, כמה מרגישים המתים בדברי העולם הזה, מלבד כל מה שמשיגים בכללי עולם העליון, אותם שזכו לאיזו התעסקות בו בעולם הזה.

לאכול צהריים עם הרב אברמסקי, עכשיו כבר יהיה מעניין.

אומרים לו לעשיר הזה: "תשתמע, אתה בעולם הבא תשב ליד הרב אברמסקי..."

מסכן... בקושי שעה של שיעור וכמעט שפרחה נשמתו... אם כן, לשבת לידו נצח נצחים...!?

ובעולם הבא אין הפסקות צהריים, שם זה ברצף!

עשרים וארבע שעות ביממה! מה הוא יעשה שם?

אלא מוכרח לומר שהקב"ה ילמד את זבולון את כל התורה, שלמדו תלמידי החכמים שהוא החזיק, כי אחרת זה לא גן עדן. איזה מין גן עדן זה!?

כשנפטר הגביר מוולוז'ין, למדו בישיבה משניות לעילוי נשמתו, ורבי חיים מוולוז'ין התקשה באיזו משנה ולא הצליח ליישב את אותה קושיה...

בלילה בחלום בא לו הגביר ופתר לו את הקושיה.

שאל אותו רבי חיים: "אתה? מאיפה אתה יודע..?"

ענה לו הגביר: "בלילה כבר הספיקו ללמד אותי את כל התורה של הישיבה..."

אם לא יששכר, אז לפחות זבולון!

(אפריון שלמה)

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הבית

כל ילד והברכה שהביא איתו!

"כָּל אֱלֹהֵי שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים עֶשֶׂר וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם אִישׁ אֲשֶׁר כְּבָרְכָתוּ בְּרַךְ אֹתָם." (בראשית מט, כח)

ליעקב אבינו יש שנים עשר ילדים, שנים עשר שבטי ישראל.

לפני מותו נאספו כולם ליד מיטתו ויעקב מברך כל אחד ואחד בברכה המיוחדת לו, כזו המתאימה לו.

וכאן עולה שאלה.. האם לא פשוט היה לברך ברכה אחת את כולם? יותר קל.. בכל זאת שנים עשר ילדים! וגם.. לא ניתן להתעלם מהעובדה שמדובר בערש דווי..

יעקב ברך כל אחד ברכה המתאימה לאפיו ולתפקידו, היו ביניהם הבדלים, היה שוני בין כל אחד ואחד במהותו, באפיו, בתכונותו, בכישוריו... לכל אחד היה ייעוד משלו. על אף שהם אחים, הם שונים.

מאור הבית היקרה! כך גם אצלנו. הילדים של כל אחד ואחד מאיתנו. כל ילד הגיע לעולם עם ייעוד משלו, אופי ותכונות מיוחדים.

עליך מוטלת האחריות להיות ערבנית, לזהות ולגלות ולהניף כל ילד וילד אל על (וכמובן תשתפי את בעלך בגילויים שזיהית).

לכל ילד יש את העולם המיוחד משלו, את הכוחות המיוחדים שאיתם הגיע לעולם, ואת תלחמי לעשות כל שביכולתך לעזור לו לממש את ייעודו, וזאת ע"י ריבוי של תפילות וברכות (של אמא) שתדעפי עליו.

וכשם שנתת שם שונה לכל אחד והקדשת לכך מחשבה ארוכה, כך גם תקדישי בברכות.

כמה אחריות מוטלת עלייך, על גישתך בחינוך ועל התפילות שתתפללי, האמונה שלך בהם והברכות שתשמיעי באזניהם, כי לדיבור יש כח ואף למחשבה.

ילד שאוהב לנגן תעודדי אותו ואף תבקשי ממנו להשמיע לך ניגון. ילדה שאוהבת לצייר, קני לה צבעים מיוחדים ודפים ואף תמסגרי ציור ותתלי בקיר הבית.

ילד שאוהב לפתור אתגרים בחשבון, תאתגרי אותו עם חוברות. וכן על זה הדרך.

אט אט תאירי כל אחד ואחת והשם יצליח דרכך למנף אותם לייעוד שלשמו הגיעו לעולם.

עליך לשים לב לא להשוות ביניהם, לא להשמיע לשמעון שיוסף טוב יותר ממנו, ושאר שר יצליח יותר מנפתלי, ושמראובן לא יצא כלום חס ושלום.

זכרי! כל אחד הוא יחיד ומיוחד ויש לו את ה"אני" והעצמי שלו, ולך יש את הכח לעזור לו לבטא זאת, להוציא מהכח אל הפועל.

מאחלת לך שתרווי נחת יהודית אמיתית מילדיך ותקצרי פירות טובים.

מאור הלשון

ר' סתיו א.

שמירת הלשון (ח"ב)

בעניין יוסף עם אחיו - חלק ד'

חזרה קצרה.. היצר הוא כח המדמה וניתנו לו כוחות מאת הבורא ית' להכניס את האדם לסחרור דמיונות כאילו שיקרה כך וכך, ע"י שמפרש לו את האמת בצורה מעוותת. וכך בעצם נראים החיים שלנו כאן עלי אדמות. שכח המדמה, מוליך אותנו שולל ברוב המוחלט של הזמן!

וכך גם הצליח להשפיע על האחים של יוסף.. שהרחיקו לכת עם המחשבות הקיצוניות האלו, שיוסף רוצה להשתלט עליהם, אחרי הכל, זה הגיוני לחשוב כך.. ובאו תראו איך דבר מוביל לדבר:

"וישלחהו מעמק חברון" (בראשית לו, יד) אמר רש"י: מעצה עמוקה של אותו צדיק, הקבור בחברון. לקיים מה שנאמר 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם'. מצרים הייתה ערוות הארץ, מקום טומאה מאוד, לכך הוסכם שמתחילה יבוא אחד מבני יעקב לפרסם שם אמונת ההשגחה, כדכתיב 'אשר האלקים עושה הראה את פרעה'. וכן במה שציוה אותם אחר כך למהלם, והכל כדי להחליש את כח הטומאה, שיהיה ראוי אח"כ לבני ישראל לגור שם.

"וימצאהו איש, והנה תועה בשדה וגו' " (שם לו, טו) האריך הכתוב כדי שלא יפלא, איך נסבב צרה גדולה כזו ע"י שליחות מצוה, שהלך לקיים רצון אביו? וגם איך נסבב ע"י יעקב עניין כזה? וסיפר לנו הכתוב, כי השליחות נשלמה בשכם, ומה שהלך אח"כ היה מעצמו!

"כי שמעתי אומרים נלכה דותינה" פרש רש"י: לבקש לך נכלי דתות, שימיתוך בהם. **העניין הוא, שהוחלט אצלם, שהוא בעל לשון הרע ומטיל שנאה עליהם אצל אביהם, ומי יודע כמה מחלוקת יסובב על ידו ביניהם, וחיפשו עצה להפטר ממנו באיזה אופן שהוא, שעפ"י דין לא יהיו בכלל רוצחים, ומה שיומת ע"י גרמא שלהם, לא חששו לזה. ועל כן מובא במדרש, ששיסו עליו את הכלבים (ומה שאמרו "לכו ונהרגוהו", לא הריגה ממש, אלא ע"י גרמא שלהם). ומובא בגמרא (פסחים קיח.) שכל המספר לשון הרע, ראוי להשליכו לכלבים, שנאמר (שמות כג, א) "לא תשא שמע שווא" וסמך ליה: "לכלב תשליכון אותו". והנה מובא בגמרא (סנהדרין עו:), שיסה בו את הכלב, פטור. ואף בוודאי שבדיני שמיים חייב על גרמא גם כן, חשבו בנפשם שבדיני שמיים לא יתחייבו, מפני שהוא בעל לשון הרע ומחלוקת.**

המשך יבוא...

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת יעקב בן אהרון

לעילוי נשמת שלמה בן רחמה

לעילוי נשמת מארי בת רבקה

לעילוי נשמת אליהו בן סלימה

לעילוי נשמת סעידה בת סעיד

לעילוי נשמת ניסים בן פנחס

להקדשות והנצחות נדרים פלוס

קריאת קודש!

קוראים יקרים, אנחנו זקוקים לכם כדי להמשיך להרכות תורה ולהמשיך בזיכוי הרבים, ע"י 2 דברים עיקריים:

1. הפיצו את העלון בעצמכם לחברים / מכרים / משפחה ולכל מי שלחלוחית יהדות מפעמת בו.

2. העלון מופץ בהפצה דיגיטלית וגם בהפצת עלונים בבתי כנסת על נייר כרומו משובח (ממש יפה!).

אך לצערנו, הקופה התרוקנה!

אנא עזרו לנו להמשיך להדפיס ולהפיץ.

אפשר לתרום דרך מערכת 'נדרים פלוס', הכנסו עכשיו לקישור, או חפשו "עלון מאורות השבת", ותרמו בעין יפה. כל תרומה תתקבל בברכה!

[HTTPS://NEDAR.IM/HODM](https://nedar.im/hodm)

ניתן גם לקבל הנצחה בעלון (פרטים בקישור)

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת' המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנז - רנט

הלכות הטמנה

י סיר המונח על הפלטה וכדומה, לדעת מרן אסור לכסותו אפילו מבעוד יום [ח], אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל, כגון שמיכה, ואפילו אם השמיכה מכסה רק את מקצת הסיר. והטעם, כיון שמחמת החום הבא מלמטה, השמיכה מוסיפה הבל. אבל מותר לכסות את הסיר אפילו בשבת, בדבר שאינו מוסיף הבל, כגון שמיכה, אם יעשה באופן שלא תהיה הטמנה כלל. כגון שיניח תחילה על הסיר כלי רחב [ט], באופן שיבלוט מן הסיר לצדדים במרחק ניכר [י] (שו"ע סימן רנז ס"ח, וס"ל שם ד"ה ואם, ושת"ז וז"ר שם סקי"ח) [יא]. ובשעת הדוחק שאינו יכול להניח על הסיר כלי רחב, ואם לא יכסה את הסיר בשמיכה התבשיל לא יתחמם במהרה, אפשר להקל

ואם באנו לחוש להטמנה. גם בתנאי חזרה היה לנו לאסור. ודע דהטמנה על גחלים אסורה אפילו אם יטוח את התנור בטיט. עיין ס"ל סימן רנז ס"ח ד"ה שרי:

[ט] ויכול להניח את הכלי הרחב על הסיר אפילו בשבת, כיון שאין זה נחשב הטמנה כלל:

[י] ובדיעבד סגי אפילו במרחק משהו) ועל הכלי הרחב יכסה בשמיכה מכל הצדדים:

[יא] ונלע"ד לתת עוד עצה שיהיה מותר לכסות בשמיכה אפילו בשבת, שיניח את הסיר בתוך סיר רחב יותר, ויש רווח בין הסיר החיצוני לפנימי. ואז יכול לכסות את הסיר החיצוני מלמעלה, באופן שהשמיכה אינה נוגעת כלל בסיר הפנימי. ודמי לכלי רחב שכתבנו בפנים בשם מרן דשרי:

עוד נלע"ד שאם מניח את הסיר בשבת על הפלטה בזמן שהיא כבויה, מותר לכסות בשמיכה, דהוי כמטמין בצונן דמותר. ומה שאח"כ הפלטה נדלקת ע"י שעון שבת, הוי כמו שהטמין מבעו"י, שהדבר מותר לפי מנהג הספרדים דלקמן הערה ט"ז. ואף לדעת מרן, הרי הטמנה איסור דרבנן היא, והוי גרמא בדרבנן:

[ח] ועצם שהיית הסיר על הפלטה וכדומה, בלא כיסוי מלמעלה, אינה נחשבת הטמנה. ואף שלדעת מרן בשו"ע סימן רנג סוף ס"א קדירה המונחת ע"ג גחלים היא הטמנה (ורמ"א בהגהה שם מיקל בזה). ולכאורה גם בפלטה היא הטמנה. ובפרט לפי מ"ש הפמ"ג בא"א סימן רנד סקי"ב, דדוקא בבשר צלי (בלא קדירה) המונח על הגחלים לא היא הטמנה, וכמ"ש מרן בשו"ע סימן רנד ס"ב. אבל קדירה הנוגעת בגחלים היא הטמנה, כיון שדפנות הקדירה מתחממות על ידי האש שתחתיה, וכקופה שטמן בה אסור על גבי גפת, כמבואר בשבת דף מז ע"ב, משא"כ בבשר צלי בלא קדירה ע"ג אש ממש, עיי"ש. וא"כ גם סיר המונח על הפלטה היא הטמנה, שהרי דפנותיו מתחממות. מ"מ גם לשיטת מרן משמע בכמה מקומות דלא אמרינן הטמנה במקצת שמה הטמנה ואסור, אלא דוקא כשיש אש תחת הקדירה. אבל כשאין אש תחתיה, לא אסר מדין הטמנה במקצת. עיין מ"ש בס"ל סימן רנח ד"ה שאין. וכן הסכמת הרבה אחרונים לאסור דוקא בגחלים. ובפלטה אין אש ולא גחלים. וכן עמא דבר, שאנו משהים מער"ש ע"ג הפלטה, ומחזירים בשבת ע"ג הפלטה, ואין חוששים מצד הטמנה. וגם מהרח"כ שהחמיר בפלטה כדלעיל סימן רנג ס"ה, מודה לזה, שהרי גם הוא התיר להחזיר על הפלטה בתנאי חזרה, כמ"ש שם ס"ז.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

רוצים לקבל את העלון במייל? שלחו הודעה ל- MaorHaAlon@gmail.com או חפשו "מאורות השבת" בקבוצות גוגל (google groups)